

NOTAT

PlanMiljø

PLANMILJØ APS
ELLEVEJ 5, ØSTRUP
3670 VEKSØ
T: 46 76 24 00
WWW.PLANMILJØE.DK

Verdensmål som løftestang for bæredygtige offentlige indkøb

Verdensmålene kan fungere som en løftestang for bæredygtige offentlige indkøb, der kan vise, hvor en organisation har en positiv indvirkning på samfund og planet, og hvor organisationen har en negativ påvirkning. Denne viden kan inspirere til, hvor organisationen skal arbejde på at reducere sin negative påvirkning, og hvor organisationen kan styrke sin positive indvirkning. Verdensmålsrammen fungerer dermed som et konkret værktøj til at fremme bæredygtige indkøb. Til de 17 verdensmål findes 169 mere delmål. Der arbejdes her på delmålsniveau fremfor overordnet verdensmålsniveau, da delmålene er mere konkrete og handlingsorienterede.

Nedenstående oversigt viser 23 delmål, der kan være relevante at arbejde strategisk med gennem offentlige indkøb. Til hvert delmål følger en forklaring ved et eller flere eksempler på, hvordan indkøb kan påvirke det givne delmål.

Følgende øvelser kan informere en organisation om, hvilke delmål de skal arbejde strategisk med:

- 1. Baseline:** Vurder din organisations nuværende påvirkning af det respektive delmål på en skala fra -2 til +2, hvor -2 er betydelig negativ påvirkning, 0 er ingen påvirkning, og 2 er betydelig positiv påvirkning
- 2. Mulige fremtidige påvirkning:** Vurder om (og hvordan) den negative påvirkning af delmålet kan udlignes, eller om (og hvordan) den positive indvirkning på delmålet kan styrkes.
- 3. Omkostning:** Vurder hvor omkostningstungt det er at arbejde med det respektive delmål fremadrettet.
- 4. Politisk opbakning:** Vurder om der er politisk opbakning til at arbejde strategisk med delmålet, særligt relevant hvis det er omkostningstungt.

Delmål	Relevante delmål	Forklaring
 2 STOP SULT	2.4: Gør fødevarereproduktionen mere bæredygtig	Indkøb kan fremme en mere bæredygtig fødevarereproduktion ved f.eks. at undgå palmeolie eller reducere forbruget af kød.
 3 SUNDHED OG TRIVSEL	3.9: Reducer sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening	Indkøb kan bidrage til reduceret luftforurening og færre skadelige kemikalier ved f.eks. at købe transport på fossilfri drivmidler og stille krav til miljømærkede produkter.
 4 KVALITETS- UDDANNELSE	4.7: Undervis i bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab	Indkøb kan sende et signal til både leverandører og decentrale indkøbere og kan dermed bidrage til at undervise i bæredygtig udvikling.

<p>5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE</p> 	5.1: Stop diskrimination af kvinder og piger	Indkøb kan bidrage til ligestilling mellem kønnene ved f.eks. at tilgodese virksomheder med en ligestillingspolitik.
<p>7 BÆREDYGTIG ENERGI</p> 	7.2: Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Indkøb kan bidrage til omstillingen til vedvarende energikilder f.eks. ved at købe transport på fossilfri drivmidler.
	7.3: Fordobl energieffektiviteten	Energieffektivitet kan honoreres ved f.eks. at anvende totalomkostningsberegninger eller stille krav om energieffektive produkter.
<p>8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST</p> 	8.2: Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	Offentligt indkøb kan bidrage til økonomisk produktivitet ved at købe teknologiske og/eller innovative løsninger
	8.4: Brug ressourcerne effektivt i forbrug og produktivitet	Ressourceforbruget kan reduceres ved at stille krav til genanvendelse, genbrug og mindre materialeforbrug eller ved at anvende totalomkostningsberegninger.
	8.6: Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik	Unge kan komme i praktik/i lære gennem sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler.
	8.8: Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Indkøb kan sikre arbejdstagerrettigheder og ordentlige arbejdsmiljøer (arbejdstid, løn, overenskomst) gennem arbejdsklausuler.
<p>10 MINDRE ULIGHED</p> 	10.3: Giv alle lige muligheder og stop diskrimination	Indkøb kan aktivt kan bidrage til at undgå diskrimination ved at honorere, at virksomheder har en mangfoldighedspolitik eller ved at tilgodese personer med handicap gennem sociale klausuler.
<p>11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMPUND</p> 	11.3: Gør byerne inkluderende og bæredygtige	Indkøb kan gennem bygge- og anlægsprojekter bidrage til at skabe en inkluderende og bæredygtig by ved at bygge bæredygtig (f.eks. DGNB certificeret) og skabe inkluderende rum i byen (torve, parker mv.).
	11.6: Reducer byernes miljøbelastning	Med byernes miljøbelastning menes partikelforurening og affaldshåndtering. Gennem indkøb kan der sikres affaldssystemer hos leverancerne, ligesom der kan kigges på leverancer (færre leveringer, ruteplanlægningsværktøj) og transport (Euronormer; fossilfri drivmidler; krav om at chauffører har taget et "kør grønt" kursus).
	12.2: Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt	Naturressourcer kan håndteres bæredygtigt f.eks. ved at stille krav til sporbarhed og bæredygtig udvinding (f.eks. FSC).

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION 		
	12.3: Halver det globale madspild	Indkøb kan bidrage til at undgå madspild i offentlige institutioner ved at købe klasse 2 grøntsager og genoverveje krav om restholdbarhed.
	12.4: Håndter kemikalier og affald ansvarligt	Indkøb kan sikre, at kemikalier og affald håndteres ansvarligt ved f.eks. ved at give leverandørerne ansvaret for dette og stille krav til miljørigtighed.
	12.5: Reducer affaldsmængden betydeligt	Affaldsmængden kan reduceres ved f.eks. at stille krav til retursystemer, genbrug og/eller genanvendelse.
	12.6: Motiver virksomheder til at agere bæredygtigt	Virksomheder kan motiveres til at agere bæredygtigt ved at skabe konkurrence om bæredygtighed i udbud.
	12.7: Promover bæredygtighed i offentlige indkøb	Dette delmål henvender sig direkte til "bæredygtige offentlige indkøb", og en strategi for bæredygtige offentlige indkøb er med til at promovere dette.
13 KLIMAINDSATS 	13.2: Indbyg tiltag mod klimaforandringer og reducer udledning af drivhusgasser	Der kan stilles krav til produkter og services med lavere udledning af drivhusgasser f.eks. ved købe transport på fossilfri drivmidler, reducere kødforbrug mv.
	13.3: Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer (klimatilpasning)	Klimatilpasning kan tænkes ind i udbud af byggeri og anlæg af pladser, sportsfaciliteter etc.
14 LIVET I HAVET 	14.4: Gør fiskeriet bæredygtigt	Indkøb kan sikre, at der købes fisk i sæson, og at disse er fanget på bæredygtig vis.
15 LIVET PÅ LAND 	15.2: Stop skovrydning og genopret ødelagte skove	Det kan sikres, at træ kommer fra bæredygtige skovbrug f.eks. til at stille krav til FSC eller anden sporbarhedscertificering.
	15.5: Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder	Biodiversitet og naturlige levesteder kan beskyttes på grønne områder gennem krav om fremme af biodiversitet i indkøb af anlægsgartnerier og ansvarlig håndtering af naturressourcer.
17 PARTNERSKABER FOR HANDLING 	17.6: Øg videndeling og adgang til videnskab, teknologi og innovation	Indkøb kan bidrage til videndeling, teknologiafprøvning og innovation gennem f.eks. offentlig privat innovation eller offentlige private partnerskaber
	17.17: Tilskynd til effektive partnerskaber	Indgå partnerskaber med uddannelsesinstitutioner, brugere eller leverandører for at forbedre bæredygtige indkøb.

Delmålene kan efterfølgende placeres i et koordinatsystem, og med afsæt i resultaterne udvælges de delmål, der er væsentligst at arbejde med fremadrettet.

